עשין מג טוש"ע א"ח סי׳

מרלג סעיף א:

ב ב מייי שם טוש״ע שם

סעיף ח: ג ג מייי שם הלכה ג סמג

שם טוש"ע א"ח סימן

מרל סעיף ב:

ד ד מיי׳ שם פ״ה הלכה

א"ח סי׳ תרלא סעיף א:

עשיו דרבנו א טוש"ע א"ח

סיי שסג סעיף כו: ל ו מייי פייו מהלי סוכה

הלכה ה סמג עשין מג

יט וסמג שם טוש"ע

ל) [לקמן ז:] עירובין ב., ב) [לייל שלש], ג) [לקמן כב:], ד) עירובין ב., ב) ונ״ל למעלה מעשרים כו'], ו) [ל"ל דנפישין מיליה וכ"א בעירובין ב.ן, ו) שם ג., ח) [לקמן ו:], ע) [לקמן ד:], י) [לקמן ו:], ל) [ע"ב], () בק"א: יתדותיה, מ) [הך דגדולו פי׳ אגדו ע״ד דאיתא לקמן לז. מגדלי הושענא ובזה כוונו התום׳ למאי דמסיק לקמן לג: לעולם בתר דמגדוז.

תורה אור השלם ו. לְמַעַן יַדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם בי בסכות הושבתי את ישְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אותם מאֶרץ מִצְרַיִם אַנִי יי אלהיכם:

וְסֻבָּה תִּהְיֶה לְצֵל יומם מחרב ולמחסה וּלְמִסְתוֹר מִזֶּרֶם וּמִמְּטָר: 3. בסכת תשבו שבעת

ָרָא הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ ויקרא כג מב

מוסף רש"י . דתני תקנתא. דתני ימעט ולא מנא פסול וערוביו כדאמריגן מלמען ידעו דורותיכס (שם). תני מימות משה ניתנה מדה זו ובאו חכמים לפרש לך שאם לא עשה כן פסולה, שייך למיתני בה לשון פסלות ואף על גב דמהניא בה מקנתא, כל כמה דלא מתחו לה איקריא פסולה (שם). מבוי דרבגן. דכל עיקריה דרבגן הוא לא שייך למימר ביה לשון פסלות, שהרי כאן התחילו עסקי להראותך נהרחומן עשק ותורותיו ומאי פסול שייך למימר, אכתי לא הודיי רבנן שיעוריה בהכי דליתני אם לא עשה כן פסול (שם). תקנתא. בעלמה כמידי אחרינא (שם). דנפישי מילתה. דקתני ושחין לה שלש דפנות ושחינה גבוהה עשרה ושחמתה מרובה מצילתה (שם). פסיק ותני פסולה. דהשתא מצי כייל ותני להו כולהו כחדא, דאי הוה תני תקנתא לא הוי מצי לערבינהו ולמתנינהו, דבשאין לה שלש דפנות בעי למיתני יעשה לה דופן, ובשאינה גבוהה בעי למיתני יגביה, ובשחמתה מרובה מלילתה יוסיף על סככה, ואמר (פסחים ג:) לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קלרה (ערובין ב.). דל.

כסל (לקחו וו:).

םובה. ורצי יהודה מכשיר. בגמראם מפרש פלוגתייהו: ושאינה גבוהה עשרה. בגמראש מפרש טעמא: שלש דפנות. נמי בגמראי יליף להו: ושחמחה מרובה מצלחה. המועט בטל

שבות גבוב. מבני שבות מחום משלש

לדדין ורחשו פתוח לרשות הרבים

וחלירות פתוחות לו ויולאות ובאות

לרשות הרבים הרי הוא רשות היחיד

לבני חלירות ואסרו חכמים להוליא

ברוב והרי הוא כמי שאינו ועל שם הסכך קרויה סוכה: גמ' מבוי ענביו מרובין מעליו פסול ואם מיעטן כשר דלא פריך אלא מסוכה

מרשותו לרשות חבירו בלה עירוב שהחלירות כל אחת רשות לעלמה והמבוי רשות לכולן והלריכו בו שיתוף להשתתף כל החלירות בפת או ביין ולהניח השיתוף באחת מן החלירות. ולפי שאין לו מחיצה רביעית וקרוב משהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה 🕫 הוא להיות דומה לרשות הרבים הלריכו פסולה ורבי יהודה מכשיר ושאינה יגבוהה היכר בראשו הפתוח לרשות הרבים או לחי זקוף או קורה מכותל לכותל עשרה מפחים יושאין לה יֹּ (שלשה) דפנות ואם גבוהה הקורה מעשרים אמה: יושחמתה ימרובה מצלתה פסולה: **גבו'** תנן ימעט. ישפיל: אינו לריך. והתם התם סהמבוי שהוא גבוה סמעשרים אמה מפרש טעמא: סוכה מדאורייתא. ימעם רבי יהודה אומר אינו צריך מאי שנא דעשרים אמה דילה ילפינן מדאורייתא גבי סוכה דתני פסולה ומאי שנא גבי מבוי והודם שנשנית המשנה נאמרה דתני תקנתא סוכה דאורייתא תני פסולה שיעורה מסיני: **פני פסולה**. שייך מבוי דרבנן תני תקנתא ואיבעית אימא למיתני בה לשון פסול כלומר לא בדאורייתא נמי תני תקנתא מיהו סוכה נעשית כתורה וכהלכה: מבוי. י(דנפישי מילתה) פסיק ותני פסולה מבוי דכוליה מדרבנן דמדאורייתא סגי ליה בשלש מחילות ואינו לריך לקורה זו דלא נפיש מיליה תני תקנתא מנה"מ "אמר אלא מדרבנן: סני סקנסא. דלא רבה דאמר קרא ילמען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל עד עשרים שייך למתני בה לשון פסול דמחן פסלה קודם שנשנית משנה זו הרי אמה אדם יודע שהוא דר בסוכה למעלה היא תחלת הוראתו ומנותו: ואיבעית מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה אימא בדאורייתא נמי. שייך למימר משום דלא שלטא בה עינא רבי זירא אמר תקנתה: סוכה דנפישי מילתה. וחין מהכא יוסוכה תהיה לצל יומם מחורב עד דומין תקנותיהן זו לזו ולריך לשנות הלשון לכל תקנה ותקנה כגון בגבוהה עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה למעלה ימעט וכשאינה גבוהה יגביה ושאין מעשרים אמה אין אדם יושב בצל סוכה לה שלש דפנות יעשה לה ושחמתה אלא בצל דפנות א"ל אביי אלא מעתה מרובה יוסיף סכך הלכך פסיק ותני העושה סוכתו בעשתרות קרנים הכי נמי דלא הוי סוכה א"ל התם דל עשתרות קרנים פסולה דמלי למיכללינהו לכולהו בהך פסולה דקיימא לן (פסחים דף ג:) ישנה איכא צל סוכה הכא דל דפנות ליכא צל אדם לחלמידו דרך קלרה: מבוי לא סוכה ורבא אמר מהכא יבסוכות תשבו נפים מיליה. באותה משנה: למען שבעת ימים יאמרה תורה כל שבעת הימים ידעו. עשה סוכה שישיבתה ניכרת לך דכתיב ידעו כי בסוכות הושבתי צא מדירת קבע ושב בדירת עראי עד לויתי לישב. הכי דריש ליה ואע"ג דאין עשרים אמה אדם עושה דירתו דירת עראי יולא מידי פשוטו דהיקף ענני כבוד למעלה מעשרים אמה אין אדם עושה מיהו דרשינן ליה לדרשה: דלא שלטא דירתו דירת עראי אלא דירת קבע א"ל אביי בה עינת. שאינו רואה את הסכך אלא מעתה עשה מחיצות של ברזל וסיכך וסוכה היינו סכך כשמה: וסוכה סהיה נצל. משמע אין סכך אלא

על גבן הָכי נמי דלא הוי סוכה א"ל הכי

קאמינא לך עד כ' אמָה דאדם עושה דירתו

דירת עראי כי עביד ליה דירת קבע נמי נפיק

חיישינו דילמא טעי איניש לומר ימעט לכתחילה ודיעבד כשרה ודקדק בלשונו דלמה חתי לידי חיסורה דחורייתה ותני פסולה אע"ג דלא הוי לישנא מעליא כמו ימעט אבל במבוי דרבנן לא חייש ותנא ימעט שהוא לישנא מעליא כדאשכחן בריש פסחים (דף ג.) שעקם הכתוב כמה אותיות שלא להוליא דבר מגונה מפיו ובהונטרם לא פירש כן אי נמי יש לומר דלשון ימעט משמע חומרא דרבנן בעלמא ופסולה משמע דאורייתא ובפרק במה מדליקין (שבת דף כב.) דאמרינן נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי אגב דתנן כסוכה נקט נמי גבי נר חנוכה פסולה א"נ אי הוה תני ימעט הוה משמע כמות שהיתה מדלקת ישפילנה וזה אינו למאן דאמר הדלקה עושה מצוה ואפי׳ למ״ד הנחה עושה מלוה חיישינן דהרוחה אומר לצורכו הוא מדליקה כדאמרינן גבי הדליקה בפנים והניחה בחוץ: אמר רבה אמר קרא למען ידעו

םוכה. מאי שנא גבי סוכה דתני פסולה ומאי שנא גבי מבוי

פסולה ותקנתא דתנן בפרק לולב הגזול (לקמן דף לב:) או שהיו

דתני תקנתא. והא דלא פריך מאי שנא גבי הדם דתני

ומבוי שדינם שוה לענין גבוה ושינה

לשון משנתו ועוד דגבי הדם אלטריך

למיתני תקנתה דס"ד המינה כיון

מדגדולו בפסול תו לית ליה תקנתא:

דאורייתא תני פסולה. דמי

הוה חני ימעט

בו'. קנת קשה ללישנא קמא דברים עירובין (דף ג.) גבי מקלת סוכה בתוך עשרים דאמר רבה הסוכה פסולה הא שלטה בה עינא כיון דאין חללה עשרים ורבה גרס התם כי הכא דהא רבא פליג התם ואמר זה חה כשר חלל סוכה תנן חלל מבוי תנן ויש לומר דהא מפרש התם טעמא משום דפוכה דביחיד קא הוי׳ לא קא מדכר ווימנין דמישתקיל מלתחת עובי הסכך הנכנס לתוך עשרים וקיימא כולה למעלה מעשרים ורבינא נמי דמשני סוכה דאורייתא אחמירו בה רבנן מ"מ משמע דמדאורייתא כשרה: בי עביד ליה דירת קבע שפיר דמי. לחע"ג דיש לפרש קרח בדירה שאינה ראויה אלא לשבעה למעוטי קבע משמע ליה קרא דאתא לשיעורא לאורויי לך מדת גובהה כלו׳ בסוכה שהפשר לעשות ערהי וה"ת וכיון דלא חיישינן אלא שתהא ראויה לעשותה עראי ואע"פ שעושה אותה קבע א"כ אמאי אמר (תענית דף ב.) גשמים סימן קללה בחג והלא יכול

לקבוע הנסרים במסמרים שלא ירדו גשמים בסוכה ואפילו תימלי לומר דאסור משום גזרת תקרה כי היכי דאמר לקמן בפירקין ודף יד.) גבי פלוגתא דר"מ ורבי יהודה דמסככין בנסרין דאי מכשרת בהו אתי למימר מה לי לסכך בזה מה לי לישב תחת תקרת ביתי וביתו ודאי פסול מדאורייתא דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו של כל ימות השנה מ"מ כיון דלה אסור אלה מדרבנן לא שייכא למימר שהגשמים סימן קללה וי"ל דנהי דלא חיישינן בדפנות אי עביד להו קבע מ"מ בסככה שעיקר הסוכה על שם הסכך לא מיתכשרה עד דעביד לה עראי ומה"ט נמי ניחא לרבי זירא דדריש מדכתי׳ וסוכה תהיה לכל הא כתי׳ נמי מזרם וממטר וניבעי נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלא ודאי משום דבעינן סככה עראי וא״כ הוה ליה קבע:

כולהו

למעלה מכ' אמה דאדם עושה דירתו דירת לר' זירא בשאין בה אלא ארבע על קבע כי עביד ליה דירת עראי גמי לא נפיק ארבע דקים להו לרבנן דבהאי שיעורא ליכא זל סכך אלא זל של דפנות: עשתרות קרנים. שני הרים גדולים והשפלה ביניהם ומחוך גובה ההרים אין חמה זורחת שם בשפלה: דל דפנות ליכא לל סוכה. שחמה באה מתחתי' נמנא שמה בעל: שבעת ימים. סוכה של שבעה ותו לא דהיינו עראי ודייה במחילות קלות: למעלה מעשרים. לריך לעשות יסודותיה ומחילותיה קבועין שלא תפול: עד עשרים אמה דאדם עושה כו'. שפיר דמי דודאי יש בכלל קבע עראי והרי עשה כתורה ועל כרחך לא הקפידה תורה על העראי אלא לשם שיעור לתת לך שיעור בגובהה שתהא יכולה לעמוד ע"י יתידות עראי: כולהו

העשוי ללל: אלא בלל דפנות. שהלללין

מגיעין זה לזה מתוך גובהן של דפנות

ואין לריך סכך. ולקמןי מוקי פלוגתייהו

רבינו חננאל

שו"ע א"ח סימן סעיף א:

סוכה שהיא גבוה מעשרים אמה פסולה ור' יהודה מכשיר. ותנז בעירוביז אמה ימעט, מאי שנא מבוי דקתני תקנתא, בלומר ימעט זה הגובה. כלומר ימעט זה הגובה. למטה הקורה מעשרים אמה יהוכשר. סוכה תני פסולה, לתני נמי גבי סוכה ימעט. מילהא. תני פסולה. מבוי שהוא מדרבנן כו'. ובאו לבאר מנין כי הגובה פוסל בסוכה. רבה אמר מהא, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, כל סוכה שאינה ידועה דהאי סוכה דמצוה היא, אינה סוכה. ולמעלה מעשרים אמה אין . אדם יודע שדר בסוכה דלא שלטא ביה עינא, לפיכך פסולה. ור' זירא [אמר ^f) מדכתיב] וסוכה תהיה לצל יומם מחורב וגו׳. וכת׳ וכי בסוכוות ולמעלה מעשרי[ם אמה] אין אדם יושב בצל סוכה אלא בצל דפנות. ודחי אביי אלא מעתה מקום שאיז החמה זורחת כגוז . רות קרנים, אם יעש: באותו מקום סוכה אינה סוכה משום שאין שם טוכוז משום שאין שם צל מפני חמה. ושני התם דל עשתרות קרנים המונעים החמה ונמצא צל סוכה, הכא אם תסיר הדפנות תמצא ³)כל צל הסכך במקום אחר רחוק מזה המקום שהוא תחת הסכך כי הוא מיצל. רבא אמר מדכתים בסכת ימים בלבד, שמע מינה דירת עראי בעינן, ולמעלה עראי, לפיכד פסולה, אבל למטה מכ׳ אמה דמשכחת לה דעביד איניש דירת עראי אע"ג דעביד לה מעין דירת קבע כשרה.

א) כ"ז נוסף עפ"י כת"י והמוקף בסוגר השערה. ב) נראה דמילה זו מיותרת.